

De Unit Academie

Een passionele doorstart voor beeldend talent!

Gemma van Grinsven en Paul Kroon, twee ouders en ervaringsdeskundigen op het gebied van autisme en met kennis van kunstonderwijs, bemerkten steeds vaker dat er in het reguliere kunstonderwijs weinig of geen mogelijkheden zijn om aangepast onderwijs te volgen. Ze zagen veel jongeren van 18 tot 28 jaar met een autisme-spectrum-stoornis 'mislukken' in dit kunstonderwijs en daarom besloten zij zelf een tweejarige dagopleiding te starten: de Unit Academie, een Nijmeegse academie voor bijzonder beeldend talent. Met veel doorzettingsvermogen en persoonlijke gedrevenheid gingen

ze op zoek naar sponsors, ruimtes en studenten. Het VSB-fonds en de Stichting Doen verbonden zich aan dit initiatief en dankzij een bijdrage van de ouders van de eerste 16 studenten ging de academie in 2008 van start. De belangstelling was enorm, getuige de verschillende afgereisde cameraploegen bij de start van het eerste schooljaar. Het jaar daarop hadden zich ruim 40 studenten aangemeld. Op dit moment komen de aanmeldingsformulieren weer binnen voor schooljaar 2010-2011.

Waarin onderscheidt zich jullie onderwijsaanbod van het bestaande aanbod?

We zijn kleinschalig en bieden een veilige, een zeer rustige leeromgeving en persoonlijk onderwijs waarbij studenten hun eigen traject kunnen volgen. Alle studenten komen acht dagdelen naar school. De eerstejaars hebben van deze acht dagdelen er vijf les: tekenen, schilderen, fotografie, driedimensionaal, kunstgeschiedenis, kunstbeschouwing, ideeontwikkeling en animaties. De andere drie dagdelen werken ze begeleid zelfstandig aan de opdrachten. Afspraak is dat de studenten zoveel mogelijk hun opdrachten in deze drie dagdelen

maken. Hierbij zijn docenten en onderwijsassistenten aanwezig voor de nodige ondersteuning.

Worden de materialen door de academie aangeboden?

Ja, de studenten betalen 5500 euro per schooljaar inclusief het materiaal. Veel jongeren hebben een Wajonguitkering en het UWV betaalt het schoolgeld. In dit opzicht zijn we dus erg kwetsbaar, want het is onzeker of het UWV in de toekomst zal blijven betalen. Dat is ook één van de redenen waarom we trachten aansluiting te vinden bij ander onderwijs. Dat valt overigens niet mee, omdat er geen wettelijk kader bestaat voor dit type kunstonderwijs op MBO-niveau. We willen ook, idealistisch als we zijn, de jongeren aanspreken op hun talenten en bijvoorbeeld een ROC heeft hiervoor te weinig mogelijkheden. Een andere mogelijkheid is om aansluiting te zoeken bij een zorginstelling, bijvoorbeeld bij Werkenrode Pluryn. Een aantal studenten van ons woont hier begeleid. We moeten wel naar de toekomst kijken en aansluiting proberen te zoeken bij andere organisaties zonder onze autonomie op te hoeven geven. Eén van de voorwaarden van de fondsen is dat we drie jaar de tijd hebben om met andere instellingen samen te gaan en financieel gezond te worden. We zijn hier erg druk mee, want over anderhalf jaar stopt de subsidie van deze fondsen.

Op de foto's driedimensionaal werk van studenten
Foto's: via Unit Academie

Jullie richten je op de eerste plaats op de kunstontwikkeling van je studenten. Ook op de persoonlijke begeleiding, de vorming?

Ja, daarin onderscheiden we ons ook. We hebben twee psychologen in dienst die twee dagen aanwezig zijn en gesprekken met studenten hebben. Over het algemeen zijn onze studenten allemaal vastgelopen in het reguliere onderwijs of op de kunstacademie.

Waarop lopen ze vast?

Ze lopen vast op het reizen, op de omgang met kritiek, op de grote groepen, de verwachte zelfstandigheid en op de verantwoordelijkheden die ze niet aankunnen. Maar ook op de voor hen onduidelijk geformuleerde opdrachten. Ze weten vaak niet wat er van hen verwacht wordt. Wij als Unit Academie leren ook elke dag weer bij. We zijn dan wel ervaringsdeskundigen op het gebied van autisme, maar er dienen zich eveneens studenten met andere ontwikkelingsstoornissen aan. We werken hier met een team van 18 mensen die 32 studenten onderwijzen. Het zijn allemaal studenten met de ambitie iets met kunst te gaan doen en ze zijn positief opgevallen betreffende hun talenten hierin.

Selectie op kwaliteit?

Ja, absoluut! Iemand moet interesse en passie hebben voor het brede kunstgebied dat wij aanbieden. Hierin leggen we de lat steeds hoger. De toelating vindt mede plaats aan de hand van een gesprek met een kunstenaar en een psycholoog. Natuurlijk brengen studenten ook hun portfolio mee waarover we geïnformeerd willen worden. Een voorselectie doen we d.m.v. een vragenlijst, die de studenten bij aanmelding thuis gestuurd krijgen. Als studenten

van ver komen, en dat doen de meesten, moeten ze in staat zijn onder begeleiding te wonen in de omgeving van Nijmegen. Daarvoor hebben we goede contacten met verschillende instanties en gastgezinnen. Sommige studenten reizen elke dag uit Amsterdam, Eindhoven en Aalten op en neer.

Wat na deze tweejarige opleiding?

Ja, dat is ook voor ons zeer spannend! Dit jaar hebben we voor het eerst het tweede leerjaar; de eerste uitstroom is derhalve in zicht. Hierbij hebben we drie doelstellingen. De eerste is een doorstart op een reguliere kunstacademie, waarbij we samen met de student naar de toelating toe werken. Verder zoeken we naar een plekje op de arbeidsmarkt. De laatste doelstelling is het verwerven van zelfvertrouwen in het eigen kunnen. Veel ouders meldden hierover dat ze hun kinderen al na een jaar zagen groeien.

Het vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt is niet zo 'vriendelijk' voor deze jongeren?

Met kunstacademies in het land zijn we in gesprek over verschillende begeleidingsvormen voor deze jongeren. In gesprekken bleek dat deze studenten vaak vastlopen bij het initiatief om een begeleider op te zoeken bij problemen. Bij ons zijn ze (min of meer) verplicht om gesprekken met de psychologen te voeren. Deze psychologen zijn intermediair tussen de studenten en docenten, er zijn dus zeer korte lijntjes. Op veel academies zeggen ze geen tijd te hebben voor dit soort problematiek. Overigens zijn onze docenten allereerst aangenomen op grond van hun professioneel kunstvak. Wel dienen ze in het sollicitatiegesprek duidelijk te maken affiniteit te hebben met deze

jongeren en hun problemen. Wij proberen in te schatten of het met deze doelgroep gaat klikken.

Hoe ziet de opleiding er didactisch uit?

Twee gouden regels: heldere communicatie en een voorspelbare leeromgeving. Een voorspelbare leeromgeving is b.v. een duidelijk rooster met zo weinig mogelijk veranderingen. Veranderingen liggen bij deze studenten zeer gevoelig. Daarom streven we naar zo weinig mogelijk stressprikkelers door persoonlijke beoordelingsgesprekken. Verder is een breed lesaanbod in verschillende beeldende kunstdisciplines van belang evenals veel aandacht voor de vraag waar de meeste interesse en kwaliteiten van de studenten liggen. Het liefst zouden we het onderwijs willen inrichten in de vorm van 'meester en gezelschap'. Dat is lastig, omdat je dan bijna één-op-één-onderwijs moet aanbieden. In het tweede jaar zoeken we samen met studenten naar geschikte stageplaatsen.

Een vast onderdeel zijn de zogenaamde regie-uren. Hierin leert de student zoveel mogelijk zijn eigen regie te voeren. Ze leren hun eigen werk te presenteren en erover te reflecteren. Naast verwoorden van met name de procesmatige ontwikkeling is ook verantwoordend erg belangrijk. Hiervoor hebben we een methodiek in ontwikkeling, die is gestoeld op de Socratische School. Studenten stellen zichzelf, hun medestudenten en hun docenten vragen n.a.v. het beeldende werk. We oefenen dat aan de hand van enkele open vragen. Hiervan maken de studenten verslagen die ze steeds na elke periode moeten inleveren. Ook noteren we de interesses en de geformuleerde leerdoelen voor de komende periode.

Wat zijn geschikte stageplaatsen?

Bij andere kunstenaars in hun atelier en bij toegepaste vormgevers. Natuurlijk houden we

steeds rekening met de interesses en de artistieke kwaliteiten van de student. Niet altijd is een stage in de kunsten wenselijk of mogelijk. Er zijn ook studenten die stage lopen bij het activiteitencentrum van Werkenrode Plurijn.

Ontwikkelen studenten in deze twee jaar al een eigen handschrift?

We moeten natuurlijk niet al te veel pretenties hebben. Eigenlijk vormen we een schakel, een kans om je verder te ontwikkelen, zowel op artistiek als op persoonlijk niveau. Ze krijgen weer perspectief en motivatie om zich verder te ontwikkelen. Een extra kans. Een doorstart. Dat is ook het belangrijkste commentaar dat we van de ouders krijgen. Die zien hun zoon of dochter al na een half jaar opbloeien, zich ontwikkelen!

Waar staat de Unit Academie over 10 jaar?

Een groot geschikt pand zou

mooi zijn. Een pand waarin naast de Academie ook kunstenaars werken. Studenten en kunstenaars zouden dan contacten over en weer kunnen hebben. In het onderwijs zou de harde realiteit van de maatschappij, waarin onze studenten toch uiteindelijk ook hun weg moeten vinden, steeds meer ingebouwd moeten worden. Ik ben er erg op tegen om de maatschappij voor deze mensen zo aan te passen zodat ze daarin goed kunnen functioneren. Met aandacht voor het functioneren daarin kunnen ook zij hun kwaliteiten tot hun recht laten komen.

*Albert Sanders, docent beeldend vormen, SPH, Instituut Sociale Studies van de HAN te Nijmegen
Lid selectiecommissie Special Arts*

Voor informatie:

www.unitacademie.nl

of mail naar info@unitacademie.nl

Lijstenmakerij van Ekeveld
Tuindorpweg 51
3951 BE Maarn
Tel 0343-441310

Voor al uw inlijstwerk
en ophangsystemen